

Budapest IX. Kerületi Kosztolányi Dezső Általános Iskola

Pedagógiai program

Tartalom

1. Helyzetelemzés	4
1.1. Az iskolai munka feltételrendszere	4
1.1.1. Tárgyi feltételek (épület, berendezés, felszerelés)	4
1.1.2. Személyi feltételek	4
1.2. Társadalmi háttér, az iskola környezete	5
1.3. Iskolai hagyományok, kiemelt területek, eredmények	5
1.3.1. Hagyományok, kiemelt területek	5
1.3.2. A tanulók eredményei	7
2. Az iskola kapcsolatai	7
3. Az intézmény profilja, céljai, feladatrendszere	8
3.1. Célok	8
3.2. Feladatok	9
3.3. Szervezeti formák	9
3.3.1. Alsó tagozat	9
3.3.2. Felső tagozat	9
3.3.3. Az intézmény profilja	10
4. Az iskola nevelési programja	12
4.1. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka alapelvei	12
4.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	13
4.2.1. Az alapképzés biztosítása	13
4.2.2. Személyiségfejlesztés	13
4.2.3. Problémamegoldás, gondolkodás fejlesztése	13
4.2.4. Egészséges életmódra nevelés	13
4.2.5. Környezeti nevelés	14
4.2.6. Pályaorientáció	14
4.2.7. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	14
4.2.8. Az osztályfőnöki munka tartalma	15
4.3. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek, tanulási kudarcok	16
4.3.1. A tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása	17
4.3.2. A pozitív énkép és önértékelés kialakítása	18
4.3.3. A tanulás iránti motiváció és a kudarc-tűrő képesség növelése	18
4.3.4. A kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása	19
4.3.5. A társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés	20
4.3.6. A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai specifikus tanulási zavarok esetén	20
4.3.7. Tehetséggondozás	25
4.3.8. Gyermekvédelmi munka	25
4.3.9. Szabadidős, napközis munka	25
5. Heti óraszámok:	26
6. Tantárgyi struktúra	26
7. Tantervek és szerzők	27

8. Ellenőrzés, értékelés.....	28
9. Intézményi önértékelés, a minőség biztosítása.....	42
10. Intézményi struktúrák.....	43
10.1. Az intézményben a funkcionális szervezeti forma működik.....	43
Alsó tagozatos munkaközösségek.....	43
Felső tagozatos munkaközösségek:.....	44
10.2. Osztályok csoportok.....	44
10.3. A tanév programja.....	44
11. Egészségnevelési program.....	44
11.1. Prevenációs feladatok.....	45
11.1.1. Az egészséges életmódra nevelés tanórán, tanórán kívül.....	45
11.1.2. Drogprevenció.....	45
11.1.3. Lelki egészségre nevelés: önismeret, önértékelés, társas támogatás.....	45
11.1.4. A fizikai állapot mérése.....	45
11.1.5. A tanulók egészségügyi vizsgálatai.....	46
11.1.6. Az iskola mentálhigiéniéje.....	46
12. Kapcsolatrendszer.....	46
13. Környezeti nevelési program.....	46
13.1. Helyzetelemzés, helyzetkép.....	46
13.2. A környezeti nevelés színterei iskolánkban.....	48
13.3. Erőforrások.....	49
13.4. Alapelvek, jövőkép, célok.....	50
13.5. Tanulásszervezési és tartalmi keretek.....	52
13.5.1. Tanórán kívüli és tanórai foglalkozások.....	52
13.5.2. Módszerek.....	52
13.5.3. Taneszközök.....	53
13.5.4. Kommunikáció.....	53
14. Fogyasztásvédelmi nevelés.....	53
15. Dokumentumkezelés.....	56

1. Helyzetelemzés

1.1. Az iskolai munka feltételrendszere

1.1.1. Tárgyi feltételek (épület, berendezés, felszerelés)

Iskolánk Ferencvárosban, a József Attila lakótelepen található, amely első helyezést ért el a 2012-es Városnegyed-bajnokságon Budapesten, több budai területet megelőzve. Az intézmény zöldövezetben fekszik. A hatalmas udvar, a két műfüves sportpálya, a műanyagborítású kosárlabda pálya, az európai szabvány szerint kialakított játszótér, a szabadtéri színpad és sakktabla, ökokert, madárbarát kert széles lehetőséget biztosít diákjainknak, hogy egészséges, játékra alkalmas környezetben töltsék el szabadidejüket.

Az épület egyemeletes, világos tantermekkel, tornateremmel, ebédlővel rendelkezik. Folyamatosan törekszünk az épület felújítására, hogy megfeleljen a kor követelményeinek. A kerékpárral járó gyermekek igényének kielégítésére, 50 férőhelyes kerékpártároló áll rendelkezésre. Az oktatás 18 tanteremben zajlik. Emellett az intézményben 2 szertárhelyiség (fizika-kémia, testnevelés), 2 technika terem, tornaterem, könyvtár, ebédlő, orvosi szoba, található.

A különböző multimédiás, informatikai eszközök beszerzése lehetőséget ad arra, hogy az oktatás színvonala korszerű maradjon. Az informatika oktatásához az intézmény felszerelt szaktanteremmel rendelkezik. A multimédiás tanítási anyagok és az internet a tantárgyak tanításához széles lehetőséget kínálnak, a 18 tanulócsoporthoz jelenleg 10 előadóterem szintű (fix projektorral felszerelt) tanterem áll rendelkezésre.

Iskolánk két egyedi programját: a sakkiskola programot illetve a falmászást is kiemelkedő infrastruktúra támogatja.

1.1.2. Személyi feltételek

Intézményünkben mesterpedagógusok, illetve az Országos Szakértői Névjegyzékben megnevezett szaktanácsadók dolgoznak. (tanító, konfliktuskezelő, kiemelt figyelmet igénylő tanulók támogatása, magyar nyelv és irodalom műveltségterület, intézményfejlesztés szakterület.)

Nevelőtestületünk tagjai továbbá: gyógypedagógus, gyógytestnevelő tanár, pszichológus, szociálpedagógus, drámapedagógusok, síoktató, sziklamászó, a Polgár Judit által alapított Sakkpalota program oktatói.

Az iskolában mind az alsó, mind a felső tagozaton, főiskolát, egyetemet végzett pedagógusok oktatják a diákokat. A német és angol nyelv, informatika oktatását, szintén főiskolai és egyetemi végzettségű nyelvtanárokkal biztosítjuk.

A pedagógusok törekszenek arra, hogy saját szaktárgyukon belül megismerkedjenek a kor követelményeinek megfelelő ismeretekkel, tudással, és birtokában legyenek az élethosszig tartó tanulás képességének.

1.2. Társadalmi háttér, az iskola környezete

Az iskola beiskolázási körzete a József Attila lakótelep, illetve a MÁV lakótelep egy kisebb részének gyermekeire terjed ki. A 90-es évektől kezdve az a tendencia, hogy a Középső- és Belső-Ferencvárosból, illetve a szomszéd kerületekből egyre több gyermeket íratnak az intézménybe. Az iskolába járó tanulók szüleinek társadalmi összetétele egyre homogénebbé válik.

Az alkalmazotti, értelmiségi, vállalkozói igényeire, elvárásaira magas színvonalú versenyképes oktatással, neveléssel tudunk megfelelni.

A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók száma évek óta állandóságot mutat. Az iskolai humánus, kiegyensúlyozott működése eredményesen szolgálja esélyegyenlőségüket. Távolokban prognosztizálható, hogy a középréteg érdeklődése folyamatos lesz az iskola programjai iránt.

1.3. Iskolai hagyományok, kiemelt területek, eredmények.

1.3.1. Hagyományok, kiemelt területek

- Az iskolában a tudáscentriskusságnak, a gyerekek számára tartalmas szabadidős programok szervezésének, és az évközi illetve nyári és külföldi táborozásoknak nagy hagyományai vannak.
- Minden év márciusában megrendezzük a Kosztolányi napokat, amikor tantárgyi iskolai versenyeket, sportversenyeket is szervezünk. E két nap programjai között szerepel művészeti gálánk is.
- Április hónapban a Madarak - fák, Föld és Víz napjának keretében, a Föld napján egész napos akadályversenyt szervezünk. Minden tanévben gyereknapit programot szervezünk tanulóinknak. Évente két alkalommal papírgyűjtési és elemgyűjtési versenyt rendezünk.
- A Mikulás ünnepek keretében a testvérosztályok (alsó és felső tagozat) megajándékozzák egymást.

- A nagy történelmi évfordulók (október 23-i, március 15., október 6., Nemzeti összetartozás napja, június 4.), hagyományosan színvonalas ünnepek, műsorok összeállításával és történelmi helyszínek meglátogatásával történik.
- Az iskolai farsang az egész iskolát megmozgató sokszínű, hagyományörző program.
- Erdei iskolai programunk, mind alsó, mind felső tagozaton egyaránt jól működik. A program keretében az ország különböző tájegységeit ismerik meg diákjaink. Az osztályok színház - és múzeumlátogatást szerveznek.
- Az iskola kultúraközvetítő missziója megszervezhetőségének érdekében az egyes tanítási napokon több tantárgyat átölelő projektek is megvalósulnak.
- A táborozások rendkívül fontos szerepet kapnak az intézmény programjában.

Hagyományosan a következő táborokat szervezzük, minden évben:

- sítábor (Ausztria)
- angol- német nyelvi tábor külföldön
- Balatonlelleli tábor
- tematikus nyári tábor Kincsesbányán

- Tanévenként 4 alkalommal megjelenik a suliujság, amelyben a diákok és tanárok megemlékeznek a tanév legfontosabb programjairól, eseményeiről, sikereiről.

Az intézmény programjában a következő területeket emeljük ki, melyeket meghatározóknak és döntőnek tartunk jelenleg és a jövőben is:

- Idegen nyelvek oktatása (angol, német). Első osztálytól kezdve tanítjuk mindkét idegen nyelvet, bontott csoportokban.
- Az informatikát 4. osztálytól kezdve tantárgyi keretek között, addig pedig szakköri formában oktatjuk. Rendkívül fontosnak tartjuk a matematika és a humán tárgyak magas szintű oktatását.
- Kiemelten kezeljük a tehetséges gyerekek oktatását.
- Rendszeresen pályázatokon, versenyeken vesznek részt (kerületi, fővárosi, TIT, Bendegúz, Zrínyi Ilona és Bolyai matematika verseny) tanulóink.
- Kétévente Művészeti gálát szervezünk. Ennek keretében a 16 osztály mindegyike színpadi előadásokat mutat be a szülőknek, a meghívottaknak.
- Minden tanévben évente két alkalommal projektnapot szervezünk a szülők, családok bevonásával. A megvalósítás tervezése a szülők, családok elfoglaltságához igazodik.
- Törekszünk a „Határtalanul!” programban részt venni. Nyertes pályázat esetén vállaljuk az ezzel kapcsolatos témanap megvalósítását.

1.3.2. A tanulók eredményei

Az eredményesség mutatói egyrészt az évente ismétlődő helyi kompetenciamérés eredményei, a különböző versenyeken elért eredmények, valamint a beiskolázási mutatók és az országos kompetenciaméréseken elért teljesítmények. A kompetenciamérések iskolai eredményei az országos átlag felett vannak. A kerületi versenyeken tanulóink minden alkalommal előkelő helyezéseket érnek el. Különösen kiemelkedők a humán tárgyak, az idegen nyelv, az informatika, a sport (a labdarúgó, röplabda) területén elért eredmények a felső tagozaton és az alsó tagozaton egyaránt. A fővárosi és különösen a TIT versenyekről szintén jó helyezéseket hoznak el tanulóink, a különböző tantárgyakból.

A beiskolázási mutatók megnyugtatóak, fő célunk továbbra is az, hogy diákjaink erős, jó alapokat nyújtó gimnáziumokban, illetve szakközépiskolákban folytassák tanulmányaikat. Meggyőződésünk: a gyermek jövője szempontjából döntő, hogy stabil, alkalmazható tudással rendelkezzenek.

2. Az iskola kapcsolatai

- Az intézmény fenntartója a KLIK Budapest IX. Tankerülete, üzemeltetője Budapest IX. Kerületi Ferencváros Önkormányzata.
- Szoros, kiegyensúlyozott kapcsolatunk van a Ferencvárosi Ádám Jenő Zeneiskolával, a Ferencvárosi Művelődési Központtal, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Börzsöny utcai és Boráros téri fiókkönyvtárával, a Helytörténeti Egyesülettel, a Magyar Labdarúgó Szövetséggel, a Goethe Intézettel, melynek oklevéllel elismert partnerei vagyunk,
- Az intézményben a 16 fős Szülői Képviselőtestület működik, amely a szülői munkaközösség-vezetőkből áll. Az információk azonnali biztosítása, a problémák részletes elemzése és közös megoldása teszi lehetővé a zökkenőmentes együttműködést. Évente 3 alkalommal ül össze ez a testület.
- Külföldi kapcsolataink az angol-német nyelvoktatást segítik. Minden évben nemzetközi táborban vesznek részt diákjaink egy EU-s programban, ahol 10-12 gyermekünk képviseli hazánkat.
- Iskolánkban 1992 óta működik a "Vidámság Háza Alapítvány". Az alapítványt az iskola pedagógusai hozták létre. Célkitűzései a következők:
  - az iskola tárgyi eszközeinek fejlesztése
  - az idegen nyelv oktatásának fejlesztése

- az informatikai oktatás támogatása
- a szabadidős táborozási programok segítése
- a hátrányos helyzetű tanulók patronálása

Az alapítvány kuratóriumában pedagógusok és szülők képviselői foglalnak helyet. A pedagógusok folyamatosan pályáznak, alapítványi támogatói napokat tartunk, így teremtve elő azokat az összegeket, amelyekkel az alapítvány gazdálkodhat.

3. Az intézmény profilja, céljai, feladatrendszere

A komplex tehetséggondozás és felzárkóztatás, emelt óraszámú nyelv- és informatikaoktatás sikeressége intézményünk kiemelt eredménye. A korai tehetséget mutató tanítványainknak tervszerű és rendszeres tehetséggondozó foglalkozásokat tartunk. Ezeket az értékeket szem előtt tartva szervezzük iskolai életünket. Az alsósok iskolaotthonos keretek között, a felsősök szakköri foglalkozásokon bontakoztathatják ki képességeiket. Hisszük, hogy valamiben mindenki tehetséges, csak meg kell találnunk, miben.

3.1. Célok

- A gyerekekkel veleszületett adottságok, a tehetség felismerése, továbbfejlesztése, illetve megfelelő szakemberhez irányítása.
- Valamennyi gyerek sikerélményhez juttatása.
- Gyermekközpontú oktatás, nevelés.
- Intézményünkben a nevelésnek kiemelt szerepe legyen, különös tekintettel az erkölcsi és a közösségi nevelésre.
- A hagyományos értékrendet képviselő, színes, igényes iskola kialakítása
- Erős alapokra építkező tudás biztosítása.
- Jól felkészült, nyitott, az új módszerek alkalmazására kész, megújulásra és továbbfejlődésre képes legyen tantestületünk.
- Pedagógusaink munkájuk során legyenek a minőség iránt elkötelezettek, segítőkészek a partnereikkel szemben.
- Munkatársaink legyenek elégedettek munkakörülményeikkel.

3.2. Feladatok

- Változatos tevékenységi formák biztosítása az adottságok felismerése és továbbfejlesztése érdekében.
- A gyerek igényeihez alakított tevékenységformák, módszerek megtalálása, mellyel sikerélményhez juthatnak.
- Barátságos, jó hangulatú légkör megteremtése.

3.3. Szervezeti formák

3.3.1. Alsó tagozat

1-2. osztály: alapozó képzés
tehetségkutatás

3-4. osztály: a kialakult érdeklődési köröknek megfelelő foglalkozások magasabb óraszámban

3.3.2. Felső tagozat

3.3.2.1. Tehetséggondozás

3.3.2.1. Az 5-8 osztályban az alsó tagozaton kialakult érdeklődési körök továbbvitele, elmélyítése a délutáni szakköri foglalkozásokon.

- A szakkörök a gyerekek érdeklődése alapján indulnak, minimum 10-15 fő részvételével (pl.: természetjáró, természetbúvár, környezet- és természetvédelem, kis matematikus, drámaszínhátszás, sakk-és táblajáték, felvételi előkészítők, idegen nyelvi, filmklub, helytörténeti, sport, tánc, barkács és kézműves, számítástechnika, könyvtáros, személyiségfejlesztő, énekkar)
- A szakkörök munkája kerüljön megjelenítésre (kiállítások, kiselőadások a szakköri foglalkozások anyagából az osztályok előtt faliújságok, szereplések ünnepélyeken, kulturális seregszemle, iskolaújság).
- A szakkörök feladataihoz tartozik a szakirányú intézmények látogatása, kirándulások szervezése.
- A szakköröknek rendelkezniük kell éves foglalkozási tervvel.

3.3.2.2. A versenyek a tehetséggondozás fontos területei

A házi-, kerületi, országos versenyek.

A tanulóknak meghirdetett pályázatok népszerűsítésével és konkrét szaktanári segítségnyújtással hozzájárulunk a diákok tehetséggondozásához.

A tanulmányi kirándulások és az erdei iskola programok az érdeklődés felkeltéséhez járulnak hozzá, valamint közösségfejlesztési céljainknak is megfelelnek

Az erdei iskola tanmeneteiben szerepel, a tananyag feldolgozásához kapcsolódik. Az elméletben tanultakkal természeti környezetben ismerkedhetnek meg gyermekeink.

A tehetséges tanulók iskolánk felsős diákönkormányzatának munkájában is vezető szerepet vállalhatnak, megtanulhatják a demokrácia működését.

3.3.2.3 Felzárkóztatás

- Szaktanári korrepetálás
- Az 5-8. osztályosokat az osztályfőnök kötelezheti a napköziben való tanulásra szükség esetén.
- A tanítási órák, a szakkörök és napközis foglalkozások közötti időszakban a napközis nevelő látja el az ügyeletet.

Eszközigények:

- Délutánonként szabad termek biztosítása (zeneiskolai órákra, fejlesztésre, korrepetálásra).
- Feltételek biztosítása a szakkörök működéséhez.
- Szekrény, tárolási lehetőség biztosítása a napköziseknek, tanulószobásoknak, szakköröknek.

3.3.3. Az intézmény profilja

- Az intézmény nyolcosztályos általános iskola
Párhuzamos (a és b) osztályok működnek 1-8. osztályig.
- Német, illetve angol oktatás az első osztálytól bontott csoportokban történik.

- Alsó tagozaton 1-4. osztályig egész napos rendszerben tanulnak a diákok.
- Képességfejlesztő sakkoktatás az alsó tagozatban:

A Polgár Judit Sakkalapítvány által kifejlesztett Sakkpalota program alkalmazásával segítjük tanítványaink kompetenciafejlesztését, első osztályban önálló tantárgyként. Minden alsós évfolyamon az egyes tantárgyakban, mint módszer jelenik meg a Sakkpalota program. Előmozdítja a különböző tantárgyak elsajátítását, stratégiai és ok-okozati, szekvenciális gondolkodást. A program segítségével nemcsak a matematikában, a logikában és a problémamegoldásban, hanem az olvasás és a szóbeli kifejezés terén is erősödnek tanítványaink, vagyis a sakkozás a készségek egész spektrumának kedvező változását hozza. Fejleszti az analízáló és szintetizáló képességet, emlékezőtehetséget, elvont és logikus gondolkodást, a megosztott figyelem képességét, produktív képzeletet, összefüggések felismerésének képességét, az összpontosítás képességét, kreativitást, elvonatkoztatási és általánosítási képességet, problémaérzékenységet, kombinatív képességet, a módszeres és hatékony gondolkodást, a tanulási képességet. A sakkozás jelentős személyiségformáló hatással is bír. Lehetőséget kínál az erkölcsi nevelésre: becsületességre, a következmények vállalására, önuralomra, helyzetértékelésre, gyors megítélésre és döntésre nevel, felelősségérzetre, versenyszellemre, a versenytárs tiszteletére, kitartásra, önbizalomra, a kudarcok elviselésére, lényeglátásra, barátságra, rendszeres és pontos munkavégzésre, fegyelmezett viselkedésre, a szabályok, normák és törvények tiszteletben tartására nevel.

- Ökoiskola

Nagy hangsúlyt fektetünk tanítványaink környezettudatos szemléletének formálására. Tanárokon és tanórán kívüli rendezvényeken, táborokban, erdei iskolákban is kiemelt jelentőséggel kezeljük az ökológiai szemlélet kialakítását.

- Tehetségpont

Iskolánkban a tehetségpontot az alábbi tehetségterületeken működtetjük:

- helytörténet
- labdarúgás: Bozsik-program
- alsó tagozatos öko-projekt (Színes világ, Cseppentő)
- informatika
- sakk- Sakkpalota program
- zenei tehetséggondozás

4. Az iskola nevelési programja

4.1. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka alapelvei

- A diákokat olyan megalapozott tudással, képességekkel, felvértezni, amelyet az életben, a gyakorlatban alkalmazni tudnak. Olyan képességek kialakítása, ami lehetővé teszi számukra a folyamatos tanulást, igényükké teszi a rendszeres önképzést. Nyitottak legyenek az új szellemi kihívásokkal szemben. A tudás alatt nem a felszínes, hanem a használható, alkalmazható tudást értjük.
- Szükséges az értelmes, kreatív, kritikus gondolkodást fejleszteni.
- A megszerzett tudás, értékes, kreatív felhasználása, továbbfejlesztése.
- A gondolkodó emberre mindig is jellemző volt a kritikai megközelítés, ami pozitív fejlődést eredményez.
- Céljaink közé tartoznak a kommunikációs képességek és készségek fejlesztése is. Minél könnyebben értessék meg magukat, és értsék meg embertársaikat. Korunkban, amikor az információrobbanás korában élünk, ez a terület különös fontossággal bír.
- Kialakítani az egész életen át történő tanulás igényét. A jelen és a jövő még jobban azt mutatja, hogy csak az ilyen képességekkel rendelkező állampolgárok képesek a kihívásoknak megfelelni.
- A humanizmus, mint alapvető erkölcsi kategória épüljön be a gyerekek személyiségébe. Szeressék, tiszteljék embertársaikat, a segítségre szorulókat karolják fel. Legyen meg tanulóinkban az elfogadás és együttérzés képessége. A felelősség önmagukért és másokért legyen természetes a számukra.
- Önértékelésük reális legyen, az életben találják meg a helyüket. Törekszünk arra, hogy olyan felnőttekké váljanak, akiknek egészséges önbizalmuk, és egyben jó kudarctűrő képességük lesz.
- Tolerancia, nyitottság más népek, szokások, gondolkodásmódok iránt. A szélsőséges nézetektől tartsák távol magukat, lássák meg a "másban" is a szépet, az emberit.
- Közösségünk, az inkluzív szemléletet és nevelési elveket szem előtt tartva, az adaptív tanulási környezet (fizikai, pedagógiai, tanulás-lélektani szempontok figyelembevételével) megteremtése mellett elkötelezett.

- A hazafiság, a nemzeti identitás, legyen meghatározó, legyenek büszkék hazájuk történelmére, kultúrájára. Alakuljon ki diákjainkban a demokrácia és annak intézményei iránti igény, a felelős részvétel a döntésekben. A kulturált vita, a döntések előkészítése, a szervezeti formák kialakítása és a döntések végrehajtásában való részvétel igényének felkeltése is feladatunk.
- A környezetvédelem, az egészséges életmódra törekvés, nevelés, korunkban különös aktuális kihívást jelent minden oktatási intézmény számára.

4.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

4.2.1. Az alapképzés biztosítása

Az alsó tagozat legfontosabb feladata, hogy az olvasási és számolási, szövegértési készségeket jól megalapozza.

4.2.2. Személyiségfejlesztés

A gyermeki személyiség folyamatosan bontakozik, fejlődik. Fő feladata az iskolának, hogy a gyerek pozitív és negatív személyiségjegyeit minél korábban felismerje. A felismerés eredményeként, a pozitív jegyeket megerősíteni, a negatív vonásokat pedig háttérbe kell szorítani.

4.2.3. Problémamegoldás, gondolkodás fejlesztése

Ennek a területnek a fejlesztése nemcsak a reáltárgyak, vagy az informatika tárgy feladata. Az iskolai élet minden területén fontos, hogy a gondolkodást fejlesszük.

4.2.4. Egészséges életmódra nevelés

Az osztályfőnöki, erkölcsstan testnevelés, biológia órák valamint a szabadidő tudatos felhasználásának feladata, hogy ezen a területen is optimális gondolkodásmód alakuljon ki diákjainkban. Ismerjék meg az egészséges életmód gyakorlatát, gondolkodásukban kiemelt helyen szerepeljen a testi - lelki harmónia. A testnevelés óraszámja 2012. 09. 01-től 1. és 5. osztályokban heti 5 órára emelkedik. Első osztályban korcsolya-, 2-6. osztályokban úszásoktatást szervezünk.

4.2.5. Környezeti nevelés

Ökoiskolánk tudatosan vállalja föl, hogy mindennapi életünk meghatározója a környezeti nevelés. Munkánk során a jövő környezettudatosan cselekvő állampolgárait neveljük. Arra törekszünk, hogy diákjaink képesek legyenek a fenntarthatósággal kapcsolatos problémák komplex értelmezésére. Fentiek megvalósítása érdekében rendszeresen szervezünk témanapokat, projekteket, erdei iskolai programokat. Az iskolában dolgozó pedagógusok megfelelő kompetenciákkal rendelkeznek a környezeti nevelés terén.

4.2.6. Pályaorientáció

Az iskola - és pályaválasztásra való felkészítés, már szinte alsó tagozatos korban indul. Az évek során felmérhető, hogy a gyerek milyen képességekkel, készségekkel rendelkezik, milyen az értelmi és érzelmi színvonaluk. Kiemelt terület ez, mivel a gyerek jövője dől el, hogy jó irányba indul-e el a pályaválasztás rögzös útján.

Pályaválasztási szülői értekezleten tájékoztatjuk a szülőket a továbbtanulás menetéről. Minden évben meghívjuk néhány középiskola képviselőit, hogy mutassák be intézményüket. A 8. évfolyamon, az osztályfőnöki órákon kiemelt szerepet kapnak a továbbtanulással kapcsolatos témák. Ebbe egy-egy alkalommal bevonjuk a Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Intézet munkatársait és iskolapszichológusunkat is. Diákjainkkal minden évben látogatjuk a fővárosi és kerületi pályaválasztási kiállításokat.

4.2.7. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Ki kell alakítani tanulóinkban az egymás iránti felelősségérzetet. Ebbe beletartozik a másik segítése, az egyéni érdekek alárendelése - adott esetben - a közösségi érdekeknek. Olyan gondolkodásra kell nevelni tanulóinkat, amelyek során megtapasztalják, hogy egyéni céljaikat csak a közösségi morál betartásával és figyelembevételével érhetik el. Az egoizmus, az önös érdek negatívumait folyamatosan fel kell mutatni diákjainknak. A közösségi nevelés területei: osztályfőnöki órák, erkölcsstan órák, szakórák, szabadidős programok, erdei iskolák, táborok.

4.2.8 Az osztályfőnöki munka tartalma

Az azonos évfolyamra járó, többségében azonos órarend szerint együtt tanuló diákok egy osztályközösséget alkotnak, melynek élén pedagógus vezetőként az osztályfőnök áll. Az osztályfőnököt az igazgató bízta meg. Munkáját a NAT, az iskola pedagógiai programja és az éves munkaterv alapján végzi. Az osztályfőnök erkölcsi és pedagógiai felelősséget vállal a rábízott tanulók biztonságáért, kulturált viselkedéséért, személyiségük fejlesztéséért. Munkájáról félévenként írásban beszámol az intézményvezető szempontjai alapján. Az osztályfőnök irányítja, szervezi a felelősségre bízott tanulóközösség iskolai életét, jelentős nevelő hatást fejt ki, érdemben foglalkozik a rábízott fiatalok egyéni gondjaival. Az egységes értékrend megvalósítása érdekében koordinálja az osztályban tanító pedagógusok fejlesztő – nevelő munkáját.

Az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnök

- az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van személyiségfejlődésükre
- alaposan és sokoldalúan megismeri osztálya tanulóit (személyiségjegyek, családi–szociális körülmények, szülői elvárások, tanulói ambíciók). Feltérképezi az osztályközösség szociometriai jellemzőit; az osztályon belüli értékrendet
- osztályában tanulókról helyzetelemzést végez, majd éves munkatervet készít
- elősegíti az osztályközösség kialakulását, fejleszti a tanulók alapkompenciáit, különösen a szociális kompetenciákat
- segíti az osztályban tanító pedagógusok munkáját
- kapcsolatot tart a tanulók szüleivel, az osztály szülői munkaközösségével.
- figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét
- minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti
- szülői értekezletet tart
- ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló vezetése, ellenőrzése, a tanulók jegyeinek és beírásainak ellenőrzése a tájékoztató füzetben, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok és törzslapok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása

- a szülők tájékoztatása az iskolai eseményekről
- figyelemmel kíséri a BTM-es és SNI-s tanulók fejlesztő foglalkozásokon való részvételét, a kontrollvizsgálat időpontját
- kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő gyermekvédelmi feladatokra
- tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek, szabadidős programok szervezésében
- javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segítészére
- részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását
- órát látogat az osztályban
- szükséges esetekben családlátogatást végez.

4.3. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek, tanulási kudarcok

Iskolánk biztosítja a sajátos nevelési igényű tanulók, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő valamint a tanulási kudarcban szenvedő tanulók esélyegyenlősége érdekében az összes személyi és tárgyi feltételt, amelyek szakszerű és sérülésspecifikus ellátásukhoz szükségesek.

A pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitációt a Ferencvárosi Komplex Óvoda, Ált. Iskola És Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény által kiküldött utazó gyógypedagógus és logopédus biztosítja, továbbá a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő valamint a tanulási kudarcban szenvedő tanulók esetében a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat IX. Kerületi Tagintézményének gyógypedagógusai és logopédusa látják el.

A teljeskörű ellátás érdekében azonban az iskola gyógypedagógusa is kiemelten vesz részt a gyerekek pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitációjában: jelen van a tanórákon, páros óravezetést biztosít, ezáltal lehetővé téve a tantervi differenciálást, optimális egyéni odafigyelést és segítség nyújtást, továbbá személyes konzultációt biztosít a pedagógusoknak és a szülőknek, segít a sajátos nevelési igényű tanulók, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő valamint a tanulási kudarcban szenvedő tanulók esetében felmerülő speciális feladatok megoldásában (alternatív tanulásszervezési módok/ötletek nyújtása.)

Iskolánkban továbbá az esélyegyenlőség biztosítása érdekében helyi tantervünk magában foglalja a fogyatékos típusához és fokához igazodó fejlesztő programot, mely a sajátos

nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló jogszabályban foglaltaknak megfelelően a következő célokat és megvalósítási formákat tartalmazza:

4.3.1. A tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása

A sikeres továbbhaladás biztosítása érdekében az alsó tagozaton alkalmazható speciális módszertani ajánlások és eszközök:

- A frontális ismeretátadás mellett páros, kiscsoportos és egyéni munkaformák használata: kooperatív homogén csoportmunka, heterogén kiscsoportos kooperatív tanulás, differenciált rétegmunka.
- Időstrukturálás és a tevékenységek helyes sorrendjének kivitelezése
- Tanulási stílus figyelembe vétele
- A gyakorlást sokoldalú, változatos formában valósítjuk meg. Szemléltetés során a hallás, látás, tapintás érzékszerveit is bevonjuk, az ezekből érkező érzékleti benyomásokat összekapcsoljuk, integráljuk, és így alakítjuk ki az új fogalmakat

Felső tagozaton az eddig ismertetett módszertani ajánlások és eszközök mellett megjelennek a következők:

- A lényegkiemelés képességének tanításában vázlatírással, gondolattérkép készítésével, kulcsszavak vagy szempontsor megadásával.
- Lehetőség szerint az egyénhez igazítjuk a tanulási folyamat szerkezetét, tempóját, szükség szerint az eszközeit is.
- Nyitott tanítási formák használata például: a projektoktatás, IKT, SDT használata, műhelymunka, tanulópáros kijelölése
- A verbális információhordozók mellett/helyett más érzékleti csatornákat is bevonunk az oktatási folyamatba: lehetőség szerint a nyomtatott szöveg hanganyagának biztosítása diszlexiás tanuló esetében, a diszgráfiás tanulóktól kérdések alapján szóban kérdezzük vissza, vagy számítógépes feldolgoztatási lehetőséget biztosítunk a számukra.
- Az információ átadás és a magyarázat több oldalról megközelített (szituációba ágyazás, képi megerősítés, a tudományos szöveg filmen, képsorozattal megtámogatva), redukált formában vagy hétköznapi nyelvezetre lefordítva.

4.3.2. A pozitív énkép és önértékelés kialakítása

- Alsó tagozaton a foglalkozások alatt a következő módszertani ajánlásokat vesszük figyelembe:
- Együttműködő tanulási formák használata, ezáltal a tanulási és magatartászavarral küzdő tanulók reális visszajelzéseket kaphatnak a saját teljesítményükről.
- Az önértékelést azzal is elősegítjük, ha meghatározott szempontsört adunk a gyermek kezébe, mely által segítünk azonosítani saját aktuális állapotát
- Őszinte és elfogadó alapattitűddel adott hiteles értékelés, melyet célszerű sokféle tulajdonság és jellemvonás mentén megfogalmazni, ezáltal lehetőség nyílik arra, hogy a tanuló több területen is pozitív megerősítést kapjon.
- Önbizalom erősítése sikerélményhez jutattással, a tanuló fejlettebb képességeinek tudatos kihasználása azokon a területeken, ahol kudarcot él meg (pl. a diszlexiások jobb szóbeli megnyilvánulása az írásbeli munkák helyett vagy a művészetben, sportban való kiemelkedő tevékenység).

Felső tagozaton az önértékelés és pozitív énkép kialakításában továbbá figyelembe vehető:

- Szabályok bevezetése, melyek során a tanulók támpontokat kapnak az elvárt viselkedési mintákról. A szabályok legyenek egyértelműek, nyíltak és tartalmazzák az elvárt viselkedést.
- Önségítő technikák és személyiségfejlesztő játékok
- A szociális kapcsolatrendszer kommunikációs eszköztárának növelése
- A fennálló tanulási nehézségek realizálása, a korlátok és a lehetőségek feltárása, ezáltal reális jövőkép formálása

4.3.3. A tanulás iránti motiváció és a kudarc-tűrő képesség növelése

Alsó tagozaton a megvalósítás formái:

- Fokozatosság a feladatok nehézségi szintjében. Egyfázisú és rövid instrukciók adása, késleltetett utasítások bevezetése.
- Rövid idejű és változatos feladatvégzéssel elérhető a motiváció fenntartása.
- Aktív és tevékenység-szintű, több érzékszervet bevonó élmények nyújtása.

- Folyamatos pozitív megerősítés az általa kedvelt és választott formában (pl. egyéni figyelem, matrica)
- Egyéni differenciálás nemcsak a feladatok, hanem az értékelés szintjén is.

Felső tagozaton továbbá:

- Alkalmazhatunk nyílt végű feladatokat, melyeket a tanulók a saját képességei szerint fejeznek be.
- Önreflexió és többféle önkifejezési formában való megnyilatkozás biztosítása.
- Kooperatív tanulási formákat használunk, melyekben a tanulók aktív szerepet vállalnak, csoportprezentációk készítése, saját óravázlat készítése megadott szempontok szerint.
- Differenciált módszerválasztás és tananyagkezelés valamint a tér és idő szervezésében rugalmasság.

4.3.4. A kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása

Alsó tagozaton a társas kapcsolatok kialakítását elősegíthetjük:

- A gyermek feltétel nélküli és teljes elfogadásával, az elvárt viselkedés azonnali pozitív megerősítésével, negatív, destruktív viselkedés esetében hangsúlyozzuk, hogy a nem várt viselkedést utasítjuk el nem pedig a tanulót.
- Kommunikációs gyakorlatokkal: őszinte és nyílt kommunikációval rávezetjük, hogy figyelje meg saját viselkedésének változásait, segítünk ennek az állapotnak a megfogalmazásában és kommunikálásában a környezet felé.
- A társas érintkezés elemi szintű etikettjének megismertetésével és megfelelő reagálási módok tanításával.
- Baráti kapcsolatok erősítésével, közös feladatmegbízással.

Felső tagozaton továbbá:

- A lehetőségekhez mérten minél több *iskolán kívüli tevékenységet* biztosítunk, melyek során a szociális viselkedés normáit valós élethelyzetben is gyakorolhatják.

- Az adott életkori, élethelyzetbeli problémákra fókuszáló alternatív módszerekkel begyakoroltathatjuk a helyes kapcsolatfelvételt és az életkornak megfelelő társas viselkedési készségeket.

4.3.5. A társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés

Alsó tagozaton a következő módszertani ajánlások segíthetik az együttélés szabályainak követését és az önállóságra nevelést:

- Az együttműködések kialakítása (csoportmunka, közös feladatok) a mindennapos tevékenységekbe ágyazva.
- Kivárási és késleltetési képességek fejlesztése.
- Segítségnyújtás a tanulási és magatartászavarral küzdő tanulónak a munka megszervezésében: megtanítjuk a padon elrendezni a holmikat, megbeszéljük vele a napirend beosztását, segítjük őt a tanulási stratégiák kialakításában.
- Tanulási útmutató tervezése otthonra.

Felső tagozaton továbbá:

- A kompenzáló és védekező mechanizmusok csökkentése, illetve megszüntetése a cél, adekvált viselkedési formák kialakításával, team munka keretében, esetmegbeszéléssel.
- Szabad tanulás gyakorlása: a tanulók kiválasztják a pedagógus által differenciált feladataikat és az ahhoz szükséges taneszközöket, majd egy javítókulcs segítségével ellenőrzik és értékelik a saját munkájukat.
- A tudatos önirányítás, önkontroll kifejlesztése valós élethelyzetekben.

4.3.6. A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai specifikus tanulási zavarok esetén

A specifikus tanulási zavarok esetében a tanulók alapproblémája, hogy jó értelmi képességeik ellenére az olvasással (diszlexia), a helyesírással (diszortográfia), az írásmozgással (diszgráfia) és a számolással (diszkalkúlia) kapcsolatban az iskolai oktatás során feltűnő nehézségek jelentkeznek, általános értelmi képességeik és tanulási

teljesítményeik között alulteljesítés formájában lényeges különbség áll fenn. Ennek az eltérésnek a hátterében a megismerési képességek különböző zavarai állnak, amelyek az olvasás, az írás, a helyesírás vagy a számolás területén önálló, (körülírt) vagy kevert típusú zavar (együttjárás) formájában jelenhetnek meg.

4.3.6.1. Diszlexia – az olvasási képesség zavara, a specifikus tanulási zavarok leggyakoribb formája, amely önmagában és más jelenségekkel kombinálódva fordulhat elő.

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus olvasászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás készségét, segítse az olvasás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

- a betűbiztonság és az összeolvasási készség, a fonológiai tudatosság,
- a rövid távú emlékezet,
- az auditív, vizuális és mozgáskoordináció fejlesztése,
- a testséma biztonságának kialakítása,
- az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő analízis-szintetizáló módszerrel,
- az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával,
- speciális olvasástanítási program alkalmazása,
- az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

4.3.6.2. Diszortográfia – a helyesírási képesség zavara, nagy gyakorisággal társul diszgráfiával, de az együttjárástól függetlenül egyik önálló megjelenési formája a specifikus tanulási zavaroknak

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus helyesírászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő helyesírási készségét, segítse elő az anyanyelvi kompetencia kialakulását, az írott nyelv használatának korosztályi szintű alkalmazását.

A fejlesztés feladata:

- a fonológiai tudatosság és beszédészlelési képesség,
- a rövidtávú emlékezet fejlesztése,
- a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása,
- a figyelem és az önértékelési képesség fejlesztése.

4.3.6.3. Diszgráfia – az írás grafomotoros jellemzőinek zavara

A fejlesztés célja:

A specifikus írászavar javításának feladata az iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő íráskészséggel rendelkezzen, képes legyen azt a kommunikáció egyik formájaként használni ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

A fejlesztés feladatai:

- a mozgáskoordináció fejlesztése különös tekintettel a manipulációs mozgásokra,
- a testséma biztonságának kialakítása,
- a vizuomotoros koordináció fejlesztése,
- az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló írás kivitelezés),
- a ritmus, a nyomás, és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése,
- sikertudat kialakítása.

4.3.6.4. Diszkalkulia – a számolási képesség specifikus zavara

A specifikus számolási zavar a különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége.

A fejlesztés célja:

A specifikus számolási zavar esetén a fejlesztő munka feladata iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a számolási-matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat szinterein. A számolás elkülönülten szerveződő képességrendszer, amelynek számos kapcsolata van a beszéd, az olvasás és az írás rendszereivel, ezért a számolási zavarok a specifikus tanulási zavarok és nyelvi zavarok különböző megjelenési formáival együtt járhatnak.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése,
- matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása,
- a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése,
- a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése,
- a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása,
- a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása,
- a diszkalkúlia reedukáció speciális terápiás programjainak felhasználása,
- az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

4.3.6.5. Hiperaktivitás és figyelemzavarok

A pszichés fejlődés zavarainak egyik alcsoportját alkotják azok a sajátos nevelési igényű tanulók, akik nagyfokú impulzivitásukkal, a célirányos, tartós figyelem zavarával küzdenek. A hiperaktivitás és/vagy figyelemzavar megállapítása többlépcsős diagnosztikus

folyamat eredménye, szülői és tanári kérdőívek kitöltését, közvetlen megfigyelést, speciális differenciáldiagnosztikai vizsgálatok elvégzését követően.

A fejlesztés célja:

- a figyelemszabályozás és a viselkedés egyensúlyának megteremtése

A fejlesztés feladatai:

- team munka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés,
- speciális figyelem-tréning,
- a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése,
- fokozott egyéni bánásmód,
- az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése,
- feladatok idői struktúrájának megtervezése és kivitelezése,
- motiválás, sikerélmény biztosítása.

A pszichés fejlődés zavarai körébe tartoznak továbbá a szocio-adaptív folyamatok zavarainak következtében kialakuló viselkedésszervezési problémák, amelyek az érzelmi kontroll, ön-, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségében az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg. Minthogy a magatartásjellemzőkben hasonlóság figyelhető meg, szükséges hangsúlyozni, hogy ezeknek háttérében elsődlegesen idegrendszer működési zavar, az ún. végrehajtó funkciók zavara és nem környezeti ártalom húzódik meg.

A fejlesztés célja:

- a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

A fejlesztés feladata a fejlesztési cél alá rendelt szempontok figyelembevételével történik.

Eszközei lehetnek:

- kognitív viselkedésterápiás eljárások alkalmazása,

- pszichoterápia,
- a figyelem és egyéb kognitív képességek fejlesztése,
- a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása,
- önértékelési képesség fejlesztése,
- sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása,
- Együttműködés a családdal és más szakemberekkel,
- A fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása

A szülői ház segítségét szintén igénybe vesszük. Az így kialakult hármass kapcsolat segítségével próbáljuk szocializálni az ilyen problémákkal küzdő gyerekeket.

4.3.7. Tehetséggondozás

A jó, kiemelkedő képességű tanulókkal való foglalkozás kiemelt fontossággal bír iskolánkban. Ezek a tanulók az órákon kiselőadásokat tartanak, illetve összetettebb, problémamegoldó gondolkodást igénybevevő feladatokat oldanak meg.

Ezek a tanulók rendszeresen részt vesznek kerületi, fővárosi és országos versenyeken. Az iskolai könyvtár eszközzel segít a tehetséggondozást.

4.3.8. Gyermekvédelmi munka

Az osztályfőnökök a családlátogatások során fel tudják mérni, hogy mely családoknál vannak problémák. Az iskolában gyermekvédelmi felelős dolgozik. Az osztályfőnökök jelzése alapján ők teszik meg a szükséges lépéseket. A nevelési problémákkal küzdő családoknak biztosítják, hogy a kerületi Nevelési Tanácsadó pszichológus munkatársaival fel tudják venni a kapcsolatot.

4.3.9. Szabadidős, napközis munka

Ez a terület rendkívül fontos a tanulók személyiségének fejlődése szempontjából. Mivel - különösen - az alsós tanulóink szinte egész nap az iskolában vannak, ezért feladatunk, hogy az aktív pihenést biztosítsuk tanulóinknak. A délutáni szabadidős tevékenység sokrétű az intézményben. A sportjátékoktól kezdve a manuális tevékenységig, színház és kiállítások látogatásáig szervezünk programokat diákjainknak. Úgy gondoljuk, hogy a harmonikus személyiségfejlődés elengedhetetlen része, a játék, a tartalmas szórakozás. Ez a játékoság jó hatással van a gyerek munkájára, teljesítményére.

5. Heti óraszámok:

Tantárgy	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	összesen
Magyar	7	8	7	7					30
Magyar nyelv					2	2	2	2	8
Magyar irodalom					2	2	2	2	8
Történelem					2	2	2	2	8
Idegen nyelv	1	1	2	3	4	4	4	4	23
Matematika	4	4	4	4	4	4	4	3	31
Informatika				1	1	2	1	2	7
Természetismeret	1	1	1	1	2	2			8
Fizika							2	1	3
Biológia							2	1	3
Kémia							1	2	3
Földrajz							1	2	3
Tánc és dráma					1				1
Ének	2	2	2	2	1	1	1	1	12
Rajz	2	2	2	2	1	1	1	1	12
Technika	1	1	1	1	1	1	1	1	8
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	40
Erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1	8
Osztályfőnöki					1	1	1	1	4
Sakk	1								
Összesen:	25	25	25	27	28	28	31	31	220

A Köznevelési Törvény óraszámait a 2013/2014-es tanévtől felmenő rendszerben kerülnek bevezetésre.

6. Tantárgyi struktúra

Tantárgyak neve:

Magyar nyelv

Magyar irodalom

Élő idegen nyelv (angol, német)

Matematika

Történelem

Erkölcstan

Természetismeret

Földrajz

Biológia és egészségtan

Fizika

Kémia

Ének-zene

Rajz-vizuális kultúra

Informatika és számítástechnika

Technika- háztartástan

Testnevelés

Sakk

7. Tantervek és szerzők

Önállóan készített helyi tantervek

Osztályfőnöki	5-8. osztály	Osztályfőnöki munkaköz.
Erkölcstan	5-8. osztály	Sándor Gabriella
Német	1-8. osztály	Doszpodné Fidel Klára Herzogné Kövesi Judit Szabóné Hatvani Éva
Angol	1-8. osztály	Havasiné Kramer Ilona Pilinyi Beáta Szebenszki Julianna
Technika	5-8. osztály	Lami Erzsébet

Adaptált tantervek

Matematika	1-4. osztály	Antalffy Ágnes, Siposné Joó Gabriella
Matematika	5-8. osztály	Vermes Miklós

Magyar nyelv és irodalom	5-8 osztály 1-4.osztály	Sándor Gabriella Bodnárné Nagy Sarolta Jankovics Sándorné Horváth Bernátné
Természetismeret	5-6. osztály	Mógor László Havasné Kramer Ilona
Biológia	7-8. osztály	Tóth Szabolcs
Fizika	7-8. osztály	Baumann Péter
Földünk és környezetünk	7-8. osztály	Havasiné Krämer Ilona Mógor László
Kémia	7-8. osztály	Tóth Szabolcs
Történelem és társadalmi ismeretek	5-8. osztály	Sándor Gabriella
Technika-háztartástan	1-4. osztály	Szabóné Hatvani Éva Kemecsei Teréz
Vizuális nevelés	5-8. osztály 1-4. osztály	Mógor László Balogh Magdolna Poszmik Józsefné
Ének-zene	5-8 osztály 1-4. osztály	Weningerné Bóka Zsuzsanna Szórádi Ildikó
Testnevelés	5-8. osztály 1-4. osztály	Kovács Antal Róth Katalin Szabó Kálmánné
Környezetismeret	1-4.osztály	Szabó Kálmánné Róth Katalin

8. Ellenőrzés, értékelés

Az értékelést visszajelzésnek tekintjük a gyerek, a szülő és a pedagógus felé. Közös érdek, hogy az értékelés ne legyen megbélyegző, hanem inkább előremutató. Meg kell adni a lehetőségeket arra, hogy a tanuló javítsa teljesítményét.

A tanórai, tantárgyi ellenőrzés eszközei a következők:

- Tények, leírások, fogalmak, szabályok, törvények szóbeli és írásbeli ellenőrzése
- Kísérleti manuális tevékenységek
- Kiselőadások minősítése
- Otthoni feladatok elvégzése
- Erdei iskolai tevékenységek értékelése

Az írásbeli dolgozatok témakörök végén, félévi és év végi értékelés előtt történnek. A félévi és év végi felmérések nagyobb hangsúllyal szerepelnek az értékelés során.

Az erdei iskoláról a tanulók írásbeli beszámolót készítenek, napló, vagy fogalmazás formájában.

Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei a tananyag követelményeiben szerepelnek.

Hétvégére, tanítási szünetre a szülőkkal történő megegyezés alapján adunk feladatokat.

Alsó tagozatosok teljesítményének az értékelése.

2010. szeptember elsejétől második osztálytól az intézmény visszatér az osztályzattal történő értékelésre.

Értékelés (2-8.)

Jeles (5)

Jó (4)

Közepes (3)

Elégséges (2)

Elégtelen (1)

A nevelőtestület szülői beleegyezés nélkül utasíthatja a diákokat az évfolyamismétlésre. A tanuló – második évfolyamtól kezdődően- magasabb évfolyamra akkor léphet, ha sikeresen teljesítette az adott évfolyamon előírt tanulmányi követelményeket. A tanuló az első évfolyamon továbbra is csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni. Az első évfolyamon félévkor és év végén szóveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul.

Célunk:

A tanuló neveltségi és képzési területek szintjében bekövetkezett változások feltárása, elemzése és a további fejlesztési feladatok meghatározása. Mindez személyre szabott és ösztönző legyen!

Formája:

A szóveges értékelés a tanulót szólítja meg, amely az önmagához mért fejlődést mutatja. Véleményalkotásunk minden tantárgyból az adott tantervi követelményeknek megfelelő, a jellemző minősítés aláhúzásával történik. Az értékelő lapokat az alsós munkaközösség dolgozta ki.

Az értékelő lapok a következő területeket ölelik fel:

- Osztályfőnöki értékelés: magatartás és a tanuláshoz való viszony elemzése.
- A szaktárgyaknak a tananyaggal kapcsolatos egyénre szabott mutatói.

Negyedévente: matematika, magyar, környezetismeret, osztályfőnöki értékelés.

Készségtárgyakból: félévente értékelünk.

Továbbra is fontos a szóbeli értékelés.

Egy-egy negyedéves időszokról a szülők részére matematika, magyar és környezetismeret tantárgyakból százalékos teljesítményt is mérünk.

A magatartás értékelése:

Magatartásodról:

Kiegyensúlyozottan, - változó hangulattal, - nyugtalanul veszel részt az órákon.

Konfliktusmegoldó képességeid:

- kiváló, - megfelelő, - hosszú vitákba bonyolódsz.
- néha vagy gyakran verekedéssel oldod a konfliktusokat.

Problémás viselkedésformák:

- nyugtalanság, - aluszékonyság, - közömbösség, - szorongás, - gyakori rossz közérzet, - visszahúzódsz, - ábrándozás, - agresszivitás, - szándékos rongálás, - kötekedés, - a munka zavarása, - rosszindulatú beszéd, - tiszteletlenség, - nevetlenség, - megbízhatatlanság, - a felelősség elhárítása, - túlzott önbizalom

Társaidhoz való viszonyod:

- barátságos, segítőkész, - kiegyensúlyozott, jól együtt tudsz működni velük, - könnyen alkalmazkodsz a csoporthoz, egyénekhez, - szeretnél állandó irányító szerepet játszani, - elutasító a viselkedésed, - kötekedő a többiekkel való kapcsolatteremtésed.

Társas kapcsolataid köre:

- széles, - szűkebb körű, - néhány, de jó kapcsolat, - szűkebb körű, kevés kapcsolat, kapcsolat nélküli, - nincs állandó kapcsolat

Pedagógushoz való viszonyod:

- együttműködő, - hangulatodtól függő, - elutasító, - közömbös

Velük szemben: - őszinte, -figyelmes, - makacs, - felszabadult, - időnként tiszteletlen vagy

A szorgalom értékelése:

Pedagógushoz való viszonyod:

- együttműködő, - hangulatodtól függő, - elutasító, - közömbös
- Velük szemben: -őszinte, -figyelmes, -makacs, -felszabadult, -időnként tiszteletlen vagy.

Szorgalmadról:

- kezdeményezően, - együttműködve, - többszöri kérésre, - változóan, - egyáltalán nem kapcsolódsz be a tevékenységeinkbe.
- öntevékenyen, - önállóan, - kitartóan, - irányítással, - biztatásra várva, - állandó figyelmeztetésre, - kellenélkül dolgozol.
- elmélyülten, csak a téged érdeklő dolgokra, nagyon rövid ideig tudsz figyelni

Munkatempód: - gyors, - lendületes, - elfogadható, kényelmes, lassú.

Feladattudatod: - kialakult, - a hangulatodtól függ, - gyakran mást csinálsz a feladatod helyett.

Tanulóhelyed: - rendes, - rendetlen

Tanszereid: - rendesek, - rendetlenek, - változó

Felszerelésed: - soha, - néha, - gyakran hiányos

Könyveid, füzeteid külalakja: - tetszetős, - rendetlen, - tiszta, - piszkos.

Összegzés:

Értékelő lap 1. osztály

Beszéd:

Beszéded hangereje harsány jól hallható halk alig hallható

Beszéded folyamatosságának jellemzői, hogy

- Szép folyamatosan beszélsz, akadozva beszélsz
- Hadarva, csapongva, összeszedetlenül közlöd mondandódat.

Hangsúlyozásod kifejező már ügyesen próbálkozol még egyhangú

Szókincsed

gazdag választékos kifejezéseket használsz, átlagos, sajnós még elég szegényes.

Aktív-passzív

Bátran szívesen beszélgetsz, inkább csak akkor szólalsz meg, ha kérdezőnk,

keveset beszélsz, kerülöd e szereplési alkalmat.

Betűismeret:

negyedév

Betűismereted

A tanult betűket azonnal, biztosan lassabban, de biztosan még bizonytalanul nem ismered fel.

A betűk összeolvasása már biztos kis hibával még nehezen **megy.**

Javaslom, hogy:

félév

Betűismereted

A tanult betűket azonnal, biztosan lassabban, de biztosan még bizonytalanul nem ismered fel.

A betűk összeolvasása már biztos kis hibával még nehezen megy.

Javaslom, hogy:

Környezetismeret:

Tájékozottságod jó megfelelő gyenge.

Mondanivalódat csak

szavakban mondatokban önállóan segítséggel még nem tudod közölni.

Természetismereti szókincsed: gazdag átlagos csekély

Ismereteid széleskörűek átlagosak gyengék

Megfigyeléseid nagyon pontosak megfelelőek pontatlanok nem elég alaposak

Gyűjtőmunkát szívesen, aktívan rendszeresen rendszertelenül végzel

A gyűjtésekben kedvetlenül nem veszel részt

A tanórán aktívan csak felszólításra passzívan veszel részt.

Azt javaslom, hogy:

I. félévben az értékelés

- órai szereplés, gyűjtőmunka, megfigyelések (készített rajzok)
- egy-két esetben a szóbeli feleletet is értékelhetjük.

II. félévtől

- Feladatok, feladatlapok megoldásai bővítik az értékelés lehetőségét

Hangos olvasás:

Negyedév

A szavak olvasása kiváló jó egy-két hibával tudsz összeolvasni

Nehezen tudsz összeolvasni nem tudsz összeolvasni.

Az olvasott szavak megértése önállóan és helyesen megy kisebb segítségre szorul

több segítségre szorul nagyobb segítséggel is nehezen megy.

Leggyakoribb hibáid az olvasásban:

Az olvasási tempód megfelelő lassú nagyon lassú

Félév, harmadik negyedév és év végi

A szavak olvasása kiváló jó egy-két hibával tudsz összeolvasni

Nehezen tudsz összeolvasni nem tudsz összeolvasni.

Az olvasott szavak megértése önállóan és helyesen megy kisebb segítségre szorul

több segítségre szorul nagyobb segítséggel is nehezen megy.

Az olvasási tempód megfelelő lassú nagyon lassú

A szöveg olvasásod betűző szóképes lassúfolyamatos folyamatos

Hangejtésed időtartama helyes helytelen.

Olvasásod pontosságát jellemzi, hogy hibátlan kevés hibával olvasol,

gyakran hibázol nagyon sok hibát ejtesz.

Olvasásod hangsúlyozása kifejező, pontos, élvezetes már törekszel rá

még egyhangúan olvasol.

Leggyakoribb hibáid az olvasásban:

Írás:

negyedév

Betűalakításod és betűkapcsolásod szabályos változó szabálytalan

Néha grafikai hibáid vannak:

A következő hibák jellemzik írásodat pl. vonalhibák a betűelem alakja és nagysága,

irány és elhelyezési problémák betűelemek hiánya letérés a sorról.

Írásod tempója megfelelő kapkodó lassúbb a kelleténél túl lassú

Írásod tisztasága szép, tiszta rendezett olvasható olvasható, de maszatos

csúnya rendetlen, maszatóló

félév

Betűalakításod és betűkapcsolásod szabályos változó szabálytalan

Néha grafikai hibáid vannak:

A következő hibák jellemzik írásodat pl. vonalhibák a betűelem alakja és nagysága,

irány és elhelyezési problémák betűelemek hiánya letérés a sorról.

Írásod tempója megfelelő kapkodó lassúbb a kelleténél túl lassú

Írásod tisztasága szép, tiszta rendezett olvasható olvasható, de maszatos

csúnya rendetlen, maszatóló

Másolásod írott szövegről hibátlan kevés hibával sok hibával történik.

Másolásod nyomtatott szövegről hibátlan kevés hibával sok hibával történik.

Tollbamondáskor hibátlanul írsz   kevés hibával írsz   sok hibával írsz
háromnegyedévi

Betűalakításod és betűkapcsolásod   szabályos   változó   szabálytalan

Néha grafikai hibáid vannak:

A következő hibák jellemzik írásodat pl. vonalhibák   a betűelem alakja és nagysága,
irány és elhelyezési problémák   betűelemek hiánya   letérés a sorról.

Írásod tempója   megfelelő   kapkodó   lassúbb a kelleténél   túl lassú

Írásod tisztasága   szép, tiszta rendezett olvasható   olvasható, de maszatos
csúnya   rendetlen, maszatóló

Másolásod írott szövegről   hibátlan   kevés hibával   sok hibával történik.

Másolásod nyomtatott szövegről   hibátlan   kevés hibával   sok hibával történik.

Tollbamondáskor   hibátlanul írsz   kevés hibával írsz   sok hibával írsz.

év végi

Betűalakításod és betűkapcsolásod   szabályos   változó   szabálytalan

Néha grafikai hibáid vannak:

A következő hibák jellemzik írásodat pl. vonalhibák   a betűelem alakja és nagysága,
irány és elhelyezési problémák   betűelemek hiánya   letérés a sorról.

Írásod tempója   megfelelő   kapkodó   lassúbb a kelleténél   túl lassú

Írásod tisztasága   szép, tiszta rendezett olvasható   olvasható, de maszatos
csúnya   rendetlen, maszatóló

Másolásod írott szövegről   hibátlan   kevés hibával   sok hibával történik.

Másolásod nyomtatott szövegről   hibátlan   kevés hibával   sok hibával történik.

Tollbamondáskor   hibátlanul írsz   kevés hibával írsz   sok hibával írsz.

Néma olvasás:

Félévi

Tempója   gyors   megfelelő   lassú

Szövegértésed   biztos   bizonytalan

Önállóan is képes vagy megérteni néma olvasással a szavakat, rövidebb mondatokat.

Még nem vagy képes önállóan értelmezni a szavakat, rövidebb mondatokat.

háromnegyedévi

Néma olvasásod

Tempója   gyors   megfelelő   lassú

Szövegértésed   biztos   bizonytalan

Önállóan is képes vagy megérteni néma olvasással a szavakat, rövidebb mondatokat.

Még nem vagy képes önállóan értelmezni a szavakat, rövidebb mondatokat.

Az olvasott szöveg megértése helyes kisebb segítségre szorulsz

Nagyobb segítségre szorulsz nagyobb segítséggel is nehezen megy.

Önálló szövegfeldolgozásra már képes vagy csak segítséggel vagy képes.

év végi

Néma olvasásod

Tempója gyors megfelelő lassú

Szövegértésed biztos bizonytalan

Önállóan is képes vagy megérteni néma olvasással a szavakat, rövidebb mondatokat.

Még nem vagy képes önállóan értelmezni a szavakat, rövidebb mondatokat.

Az olvasott szöveg megértése helyes kisebb segítségre szorulsz

Nagyobb segítségre szorulsz nagyobb segítséggel is nehezen megy.

Önálló szövegfeldolgozásra már képes vagy csak segítséggel vagy képes.

Érdeklődésed a tankönyvi anyagra terjed ki a mesékre versekre

Ismeretterjesztő könyvekre terjed ki.

Verstanulásod pontos pontatlan.

Hangsúlyozásra már képes vagy még nem vagy képes

Matematika:

Tananyagmegértő képességed:

Jó, gyors és biztos lassan érted meg a feladatokat nehezen érted meg a feladatokat nem érted meg a feladatokat.

Feladatmegoldó képességed:

Képes vagy önállóan dolgozni kevés segítséggel dolgozol sok segítséget igényelsz csak folyamatos segítséggel tudod megoldani a feladatokat.

Logikus gondolkodásod:

önálló, jók a következtetéseid megfelelő lassú nem tudsz önálló következtetéseket levonni.

Számjegyek írása, olvasása:

Felismered téveszted nem tudod.

Számok nagyság szerinti összehasonlítását:

Felismered téveszted nem tudod.

Matematikai jeleket:

Biztosan felismered   összetéveszted őket   nem tudod.

Számfogalmad 5-ös (10-es) (20-as) körben:

Már kialakult, biztos   még nem biztos az ismereted

Összeadásod /kivonásod/ pótlásod/ számok bontása:

Gyors és hibátlan   keveset hibázol   lassan számolsz   sokszor hibázol

Általában nem tudod megoldani a feladatokat.

Szöveges feladatok megoldásában:

Logikus következtetésekkel, biztosan dolgozol bizonytalan vagy és segítségre szorulsz

Nem vagy képes még segítséggel sem megoldani a feladatot.

Mértékegységekben való jártasságod:

Biztos   bizonytalan   nem tudod

Munkatempód:

Megfelelően gyors   közepes   lassú

Írásbeli munkád:

Szép, rendezett és jól tájékozódasz a füzetekben   elfogadható   hanyag   és   nem
tudsz tájékozódni a füzetekben.

Fejlesztendő területeid:

Ének:

1. Szívesen   biztatásra   kedvetlenül énekelsz
2. A ritmusokat ügyesen letapsolod, tévesztesz, nem tudod letapsolni
3. Képes vagy önállóan is elénekelni a tanult dalokat a többiekkel együtt énekelsz
4. Szépen artikulálva és pontos dallamtartással énekeled a tanult dalokat.
5. Ismered a tanult dalokat   nem minden tanult dalt tudsz felidézni
Nem vagy képes a tanult dalokat elénekelni.
6. Egyéb megjegyzéseim:

Technika, rajz:

1. Tananyagmegértő képesség:

- Jó, gyors és biztos lassan érted meg a feladatokat   nehezen érted meg a feladatokat
nem érted meg a feladatokat
2. Feladatmegoldó képességed:
Képes vagy önállóan dolgozni   kevés segítséggel dolgozol   sok segítséget igényelsz
csak folyamatos segítséggel tudod megoldani a feladatokat.
3. Logikus gondolkodásod:
Önálló, jók a következtetéseid   megfelelő   lassú   nem   tudsz   önálló
következtetéseket levonni.
4. Számjegyek írása, olvasása:
Felismered   téveszted   nem tudod.
5. Páros   páratlan számokat:
Felismered   téveszted   nem tudod.
6. Számokat nagyság szerinti összehasonlítását:
Felismered   téveszted   nem tudod.
7. Matematikai jeleket:
Biztosan felismered   összetéveszted őket   nem tudod
8. Számfogalmad 5-ös (10-es) (20-as) körben:
Már kialakult, biztos   még nem biztos az ismereted
9. Összeadásod /kivonásod/pótlásod/ számok bontása:
Gyors és hibátlan   keveset hibázol   lassan számolsz   sokszor hibázol
Általában nem tudod megoldani a feladatokat.
10. Szöveges feladatok megoldásában:
Logikus következtetésekkel, biztosan dolgozol bizonytalan vagy és segítségre szorulsz
Nem vagy képes még segítséggel sem megoldani a feladatot.
11. Mértékegységekben való jártasságod:
Biztos   bizonytalan   nem tudod
12. Munkatempód:
Megfelelően gyors   közepes   lassú
13. Írásbeli munkád:
Szép rendezett és jól tájékozódsz a füzetedben   elfogadható hanyag és nem tudsz
tájékozódni a füzetedben.
14. Fejlesztendő területeid:

Testnevelés:

félév, harmadik negyedév és év végi

Szívesen elfogadva kérésre játszol, sportolsz.

A rendgyakorlatokat jól elsajátítottad még téveszted az irányokat.

A feladatokat, gyakorlatokat ügyesen bátran hajtod végre

igyekszel minél pontosabban végrehajtani bátortalanul nehézkesen végzed el.

Gyorsan megfelelően lassan **futsz.**

Jól lendületesen megfelelően bátortalanul nehézkesen **ugrasz, szökdelsz.**

Nagyon ügyesen, pontosan megfelelően bátortalanul rendezetlenül vezeted, dobod a labdát.

A feladatok végrehajtásában kitartóan veszel részt a sikertelenséget nem fogadod el gyorsan feladod.

A játékban a szabályokat betartod igyekszel figyelmen kívül hagyni.

A vereséget elfogadod kudarcként éled meg a győztesnek gratulálsz sértődötten elvonulsz.

Sportszerűen figyelmetlenül durván agresszívan játszol.

A tanórai fegyelmed összerendezett mozgással párosul az utasításokat betartod többnyire megfelelő de időnként az utasításokat figyelmen kívül hagyod nem elfogadható, saját törvényeid szerint cselekszel.

Egyéb észrevételek:

Sakk:

ismeri a bábok nevét, lépéseit, sakk szabályait betartja - ismeri a bábok nevét, lépéseit, sakk szabályait ismeri, de még nem tudja alkalmazni - ismeri a bábok nevét, lépéseit - órán aktív - órán biztatásra várva dolgozik.

Magatartás, szorgalom értékelése:

Magatartás értékelésénél a következő érdemjegyeket állapítottuk meg, a feltételekkel együtt.

Érdem-jegy	Magaviselete tanórán és tanórán kívül	Közösségi tevékenység	Kulturált viselkedés	Tisztaság és rendszeret
Példás	A tanítási órákon és tanórán kívül példamutatóan viselkedik, azokon aktívan részt vesz	-Betartja és betartatja a házirendet. A közösségi élet törvényei szerint él. -Vitakészsége, kritikai ítéletei, életkorának megfelelően példamutatóak.	-A tanítási órákon és azokon kívül, megnyilvánulásai példamutatóak. -Felnőttekkel, társaival udvarias. -Az iskola tulajdonára vigyáz, másokat is erre ösztönöz	-Tisztasága, ápoltsága példás -A termék tisztaságára, rendjére ügyel. -Felszerelése rendes. -Füzetei, írásbeli munkái szépek, esztétikusak rendesek
Jó	A tanítási órákon nem aktív, de együtt dolgozik a tanárral és az osztállyal.	-Betartja a Házirend szabályait. -A közösségi munkában és a tanórán kívül a rábízott feladatokat elvégzi, de irányító szerepet nem vállal. -Vitában való részvételre ösztönözni kell.	-Az iskolai tulajdonra vigyáz. -A tanítási órákon és azon kívül megnyilvánulásaiban nem merül fel ellene nagyobb kifogás. -Stílusa megfelelő	Tiszta, ápolt <ul style="list-style-type: none"> • A termék tisztaságára általában ügyel. - Felszerelése időnként hiányos. -Füzetei rendesek.

		-Iskolánk jó hírnevét megőrzi		
Változó	A tanítási órákon és a tanórákon kívüli foglalkozásokon időnként figyelmeztetni kell, mert zavarja a munkát.	-Vét a házirend szabályai ellen. A tanórai és az azon kívüli munkát csak ösztönzésre végzi. - A közösségi élet törvényeit sokszor megsérti. - A vitákban indulatos, nem használ megfelelő hangnemet. -Nem tesz semmit iskolánk jó hírnevéért.	-Az iskola tulajdonában kárt okoz. Órai és órán kívüli megnyilatkozása sokszor kifogásolható. -Többször kap írásbeli figyelmeztetést. -Beszédstílusa nem kulturált.	-Öltözete gyakran rendezetlen. -A termek tisztaságára nem ügyel. -Felszerelése gyakran hiányos. -Írásbeli munkái nem esztétikusak, rendetlenek.
Rossz	A tanítási órákat és a tanórán kívüli foglalkozásokat zavarja, a tanár és tanuló társai munkáját hátráltatja.	-Sorozatosan megszegi a Házirendet. -Közösségi munkát nem végez, a vállalt feladatok elvégzésében is megbízhatatlan. -A vitákban durva, sokszor tettelegességre ragadtatja magát. -Iskolánkra szégyent hoz.	-Az iskola tulajdonát tudatosan rongálja. -Rendszeresen szóbeli és írásbeli figyelmeztetést, intőt kap. -A közösségi szellemet állandóan rombolja. Durván beszél, verekszik, társait zaklatja.	-Külseje elhanyagolt. -Felszerelését rendszeresen otthon hagyja - Rendetlenségért rendszeresen figyelmeztetni kell. Füzetei rendetlenek, piszkosak.

A szorgalom értékelésével a következő szempontokat vesszük figyelembe:

Érdemjegy	Szorgalom
Példás	-A tanulásban igényes. -Az órákra rendszeresen készül. -A tanítási órákat gyűjtőmunkával, megfigyeléseivel előbbre viszi. -Másokat segít a tanulmányi munkában. -Rendszeresen részt vesz a tanulmányi, szaktárgyi versenyeken
Jó	-Az órákon, figyel, feladatait pontosan elkészíti. A munkában megbízható. -Külön feladatokat esetenként vállal.
Változó	-A tanulmányi munkában változó szorgalommal vesz részt. -Időnként dolgozik, de sokszor pontatlan, figyelmetlen. -Rendszeresen figyelmeztetni kell a munkavégzésre. -Szétszortság jellemző rá. -Vállalásait nem teljesíti.
Hanyag	-Tanulmányi munkájában megbízhatatlan, fegyelmezetlen. -Feladatait nem végzi el. -Érdektelenség, teljes hanyagság jellemzi

9. Intézményi önértékelés, a minőség biztosítása

Az intézményi önértékelés a központilag kiadott standardok alapján elkészített külön dokumentumban rögzítettek alapján történik.

Az értékelés hatóköre:

- Intézmény
- Intézményvezető
- Pedagógusok

Intézményünkben a pedagógusok értékelésére vonatkozó helyi rendelkezések:

- Évente minimum 4, de legfeljebb 8 pedagógus értékelése történik.

Az értékelésbe bevontak köre adott naptári évben:

- Az adott évben minősítésre kijelölt pedagógusok
- Az értékelésre önként jelentkezők

- Az intézményvezető által kijelöltek

Az értékelők köre:

- Intézményvezető
- Munkaközösség-vezetők
- Szülők

Az értékelés módszertana:

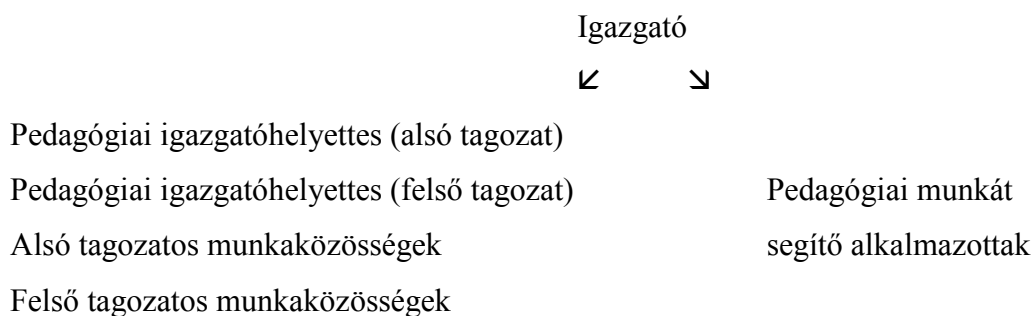
- Külön dokumentumban rögzítve.

Az értékelés ideje:

- Az értékelésre történő kijelölés a naptári évben megjelenő EMMI rendelet megjelenése után 30 napon belül történik

10. Intézményi struktúrák

10.1. Az intézményben a funkcionális szervezeti forma működik.

Az iskolában, a következő munkaközösségek működnek:

Alsó tagozatos munkaközösségek

- Anyanyelvi munkaközösség
- Reál munkaközösség

Felső tagozatos munkaközösségek:

- Humán munkaközösség
- Reál munkaközösség
- Idegen nyelvi munkaközösség
- Osztályfőnöki munkaközösség

10.2. Osztályok csoportok

Csoportbontás a nyelvoktatásnál illetve felső tagozaton a technika, illetve a testnevelés oktatásnál történik.

10.3. A tanév programja

Minden tanév kezdetére az intézmény nevelőtestülete összeállítja az éves munkatervet.

- A munkatervet a tanévnyitó értekezleten a tantestület megtárgyalja, majd a kiegészítések után jóváhagyja.
- A munkaterv tartalmazza az éves munka fő célkitűzéseit, feladatait, felelőseit.
- Külön hónapokra lebontjuk a feladatokat az "Eseménynaptár felelősökkel" című részében.
- Havonta "Havi programot" dolgozunk ki a munkaterv alapján, amelyet a hónap végi munkaértekezleten elemzünk.

11. Egészségnevelési program

Az egészségnevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók egészségfejlesztési attitűdjének, magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék minden tagja képes legyen arra, hogy folyamatosan nyomon kövesse saját egészségi állapotát, érzékelje a belső és külső környezeti tényezők megváltozásából fakadó, az egészségi állapotot érintő hatásokat és ezáltal képessé váljon az egészség megőrzésére, illetve a veszélyeztető hatások csökkentésére.

Az egészség pozitív fogalom, amely a társadalmi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi képességeket hangsúlyozza. Az egészséges életmódra nevelés nem csak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a

harmonikus élet értéként való tiszteletére is nevel. Meg kell ismertetni a környezet – elsősorban a háztartás, az iskola, a közlekedés, - leggyakoribb, egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit. Készüljenek fel a vészhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére, kezelésére. Támogatást kell nyújtanunk a gyerekeknek a káros függőségekhez vezető szokások és életmódok (dohányzás; drog; alkohol; helytelen táplálkozás) kialakulásának megelőzéséhez. Foglalkozni kell a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, kiemelt figyelmet kell fordítani a családi életre. Az egészséges, harmonikus életvitelt meglapozó szokások a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki.

11.1. Prevenációs feladatok.

11.1.1. Az egészséges életmódra nevelés tanórán, tanórán kívül.

- Egészségnapok szervezése.
- Az elméleti képzések, felvilágosító munka mellett, a mindennapi gyakorlatban is be kell építeni ezt a tevékenységet.
- Erdei iskolai, tábori programok.

11.1.2. Drogprevenció

A gyerekek tájékoztatása, figyelmük felhívása feladatunk.

11.1.3. Lelki egészségre nevelés: önismeret, önértékelés, társas támogatás.

Elsősorban a pedagógusok feladata, hogy a gyerekek önmaguk értelmi, érzelmi, pszichés tulajdonságait megismerjék, saját magukat elfogadják.

Tanórákon, szabadidős tevékenység keretében – játékos formában – lehet fejleszteni a diákokat ezeken a területeken.

az iskolapszichológus órai keretben, vagy személyre szabottan foglalkozik a diákjainkkal.

Folyamatosan erősíteni kell a gyerekekben az egymás iránti nyitottságot, támogatni azokat, akik önértékelési zavarokkal küzdenek elsősorban játékos formában, kisebb – nagyobb csoportos foglalkozásokkal.

11.1.4. A fizikai állapot mérése

Minden évben a testnevelő tanárok a NETFIT segítségével felméri a diákok fizikai állapotát. A gyerekek fizikai állapotának fejlesztését szolgálják a testnevelés órák, illetve a mindennapi testedzés bevezetése.

11.1.5. A tanulók egészségügyi vizsgálatai

- látás – hallás vizsgálat
- fogorvosi vizsgálat
- egyéb vizsgálatok

11.1.6. Az iskola mentálhigiéniéje

A tantermek világítása, komfortossága mindig is kiemelt szempont volt az iskola életében. A tisztaságra nagy hangsúlyt fektettek mind a pedagógusok, mind a gyerekek. Komoly eredményünk, hogy diákjaink a környezetükre vigyáznak, állandóan szépítik a tantermeiket.

12. Kapcsolatrendszer

- ANTSZ
- iskolaorvos
- Pedagógiai Szakszolgálat
- Pedagógiai Intézet
- iskolapszichológus
- FMK
- Ferencvárosi Intézmény Üzemeltetési Központ
- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ IX. Tankerülete

13. Környezeti nevelési program

13.1. Helyzetelemzés, helyzetkép

Az iskola elhelyezkedése, épülete.

Az intézményt 1965-ben adták át. A József Attila lakótelepen, zöldövezeti környezetben, gyér forgalmú sebességkorlátozással ellátott utcák kereszteződésében helyezkedik el. Hatalmas udvarral, két műfüves focipályával játszótérrel, iskolakerttel rendelkezik. Területén a környezeti nevelést támogató madárbarát mintakert, meteorológiai állomás, kerékpártároló található.

Az iskola működése környezeti nevelési szempontból:

Az ökoiskolai tevékenység hatékony működtetése érdekében ökoiskolai munkacsoport működik, melynek munkájába az állandó tagok mellett többen (pedagógusok, szülők stb.) bekapcsolódnak az egyes projektekbe. A munkacsoport éves munkaterv alapján biztosítja a tervszerű ökoiskolai működést a munkaközösségekkel együttműködve.

13.2. A környezeti nevelés szinterei iskolánkban

Hagyományos tanórai oktatásszervezésben

A tanórákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások. Minden tantárgy pedagógusa keresi szaktárgya és az ökológiai szemlélet közötti kapcsolódási pontokat. Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket, de jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés is. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk. Így az élményszerű tanításra lehetőség nyílik. A kerület jól felszerelt laboratóriumában, a természettudományos órák keretében környezettudatossággal kapcsolatos kísérletek is helyet kapnak.

Nem hagyományos tanórai keretben

A tanév során törekszünk arra, hogy szinte minden osztályunk egy hetet eltöltsön az ország különböző részein található erdei iskolákban. Az itt folyó munka a tanév szerves része. Az erdei iskolák programjainak szervezése során fő szempont az ökológiai szemlélet.

Tanórákon kívüli foglalkozásaink:

- alsós öko-projekt
- Föld Napja
- öko-szakkör
- öko-büfé
- ágyáskertek gondozása
- szelektív hulladékgyűjtés (elem- és papírgyűjtés)

- öko-nap
- versenyeken való részvétel
- kiállítások, múzeumok rendszeres látogatása
- szemétyűjtési akciók

13.3. Erőforrások

Törekszünk arra, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot építsenek ki.

Belső, humán erőforrások

Iskolavezetés: Elkötelezett a környezeti nevelés iránt, támogatja az ökoprogramok megvalósulását. Aktívan részt vesz az egyes programokban. Az öko-munkacsoport koordinálása az egyik intézményvezető-helyettes feladata.

Tanárok: Az iskola minden pedagógusának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára.

A szaktárgyaikba beépítve erősítik az ökológiai szemléletmód kialakítását. Az egyes tanórán kívüli programok szervezésénél előnyben részesíti a környezettudatosságot.

Diákok. Az iskola minden diákjának a feladata, hogy vigyázzon környezetére. A diákok aktívan részt vesznek az öko-programok megvalósításában, az iskolai környezet gondozásában. Fontos szerepet kap ebben a munkában a GYÖK is.

Nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak.

Az iskolai adminisztráció területén fontos feladatunk, hogy csökkentjük a felesleges papírfelhasználást, folyamatosan gyűjtjük a hulladékpapírt és a kifogyott nyomtatópatront. Az iskolai szelektív hulladékgyűjtés továbbfejlesztéséhez a takarítók aktív, környezettudatos munkájára is szükségünk van. Hozzájárulnak az iskola esztétikus képének fenntartásához.

Szülők: Segítséget nyújtanak az iskolai ökoprogramok megvalósításához, tárgyi eszközök beszerzéséhez. Önkéntes munkájukkal is támogatják a fenntartható iskolai környezet megteremtését.

Iskolán kívüli erőforrások

Fenntartó. A fenntartóval való együttműködés a környezeti nevelési programok megvalósítása szempontjából is fontos. Arra törekszünk, hogy az ökoiskolai programok megvalósítását is támogassa a fenntartó.

Működtető: A helyi önkormányzat lehetőségeihez mérten biztosítja intézményünk korszerű, energiagazdaságos, környezettudatos működését. Az önkormányzat nyújtotta pályázati lehetőségek kihasználásával is igyekszünk az ökológiai szemlélettel összhangban álló iskolai környezetet megteremteni és fenntartani.

Környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények: Ilyen szempontból kiemelkedően fontosak a múzeumok, állatkertek, nemzeti parkok, erdei iskolák. Ezeket a látogatásokat a tanórákon készítjük elő. Tanulmányai során, minden tanulónak legalább egy környezeti témájú intézménylátogatáson részt kell vennie.

Iskolai büfé: Fontosnak tartjuk, hogy iskolai büfénkben az egészséges táplálkozás elemei is megjelenjenek. Szorgalmazzuk a tejtermék- és gyümölcskínálat bővítését. A gyermekek fejlődésére kedvezőtlenül ható édességek, színezett, tartósítószeres termékek árusítását nem támogatjuk.

Anyagi erőforrások: Iskolánk alapítványa rászorultsági alapon támogatja tanulóink erdei iskolában, nyári táborokban való részvételét. Az ökoiskolai működéshez szükséges eszközök beszerzésének támogatására is lehetőség van.

13.4. Alapelvek, jövőkép, célok.

Alapelvek, jövőkép, melyeket a környezeti nevelés szempontjából fontosnak tartunk:

- fenntartható fejlődés
- helyi és globális szintek összefüggései
- alapvető emberi szükségletek
- emberi jogok
- tolerancia, empátia és partneri együttműködés
- gyermekközpontúság
- holisztikus tudomány- és világszemlélet kialakítása
- demokrácia
- biológiai és társadalmi sokféleség

- környezettudatos magatartás, életvitel
- természeti és épített környezet szeretete és védelme
- egészséges életmód igénye
- rendszerszemlélet
- alternatív, problémamegoldó gondolkodás
- ökológiai szemlélet
- kreativitás
- vitakészség, kritikus véleményalkotás
- konfliktuskezelés - megoldás

célok:

- A pedagógusok megnyerése a környezeti nevelési munkához.
- A tantestületen belül, továbbképzések szervezése.
- Közösségfejlesztés: teammunka, - Módszertani megújulás: IKT eszközök alkalmazása.
- Meglevő erőforrások számbavétele, és mozgósítása.
- Hagyományok ápolása
- Iskolanap szervezése az egész iskolai közösség számára.
  - (a) Téma napok, projektek szervezése.
  - (b) Erdei iskolai programok szervezése.
- Drog – prevenciós program.
- Osztályfőnöki órák környezetvédelmi témában.
- Szakórákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre
- A hétköznapi környezeti problémák megjelenítése a szakórákon.
- Tanórákon kívüli szakórák szervezése.
- Multimédiás módszerek alkalmazása szakórákon.
- Számítógép felhasználása a tanórákon.

13.5. Tanulásszervezési és tartalmi keretek.

13.5.1. Tanórán kívüli és tanórai foglalkozások

Fontos a tantárgyak közötti integráció. Minden lehetőséget meg kell ragadnunk, hogy diákjainkban egységes képet alakítsunk ki az őket körülvevő világról.

Feladataink, lehetőségeink:

- Táborok, tanulmányi kirándulások, akadályversenyek szervezése.
- Kézműves foglalkozások,
- Látogatások: múzeumok, állatkert, szennyvíztisztító, botanikus kert, nemzeti park stb.
- Versenyek.
- Szakkörök.
- GYÖK programok.
- Oktatás az erdei iskolában.
- Föld napja program.

13.5.2. Módszerek

Olyan módszereket kell választanunk, amelyek segítségével a környezeti nevelési céljainkat meg tudjuk valósítani.

A program során használt módszereink:

- Tapasztalatszerzés
- Kooperatív tanulási technikák.
- Játékok.
- Modellelés.
- Projekt módszer.
- Közösségépítés.
- Művészi kifejezés.

13.5.3. Taneszközök

Lehetőségeink szerint fejlesztjük a környezeti neveléshez kapcsolódó audiovizuális könyvtárunkat. Tanáraink és diákjaink számára is lehetőséget adunk a multimédiás eszközök használatára, belső továbbképzéseinkkel támogatjuk, hogy pedagógusaink minél szélesebb körben legyenek képesek a korszerű számítástechnikai eszközök szakszerű használatára.

13.5.4. Kommunikáció

Fontos, hogy diákjaink a nagyszámú írott, hallott és látott média – irodalomban kritikusan a híreket okosan mérlegelve tudják feldolgozni. Lényeges számunkra, hogy az értékes információkat meg tudják különböztetni az értéktelentől. Tanulóinkat meg kell tanítani a fellépésre, a szereplésre, az előadások módszertanára. Végzett munkájukról számot kell adni írásban és szóban egyaránt.

Az iskolán belüli kommunikáció formái:

- Kiselőadások tartása.
- Házi dolgozat készítése.
- Iskolarádió felhasználása.
- Faliújságon közölt információk készítése.

Az iskolán kívüli kommunikáció formái:

- Környezetvédelmi cikkek feldolgozása.
- Környezetvédelemről szóló rádió-és televíziós hírek feldolgozása.
- A közvetlen környezet problémáinak felmérése, értékelése.

14. Fogyasztóvédelmi nevelés

Az egészségneveléssel és környezeti neveléssel szorosan összefügg a tanulók számára a fogyasztóvédelem oktatása. A környezeti problémáink és egészségünk problémái túlnyomó többségének gyökere a mai fogyasztói társadalmunkban keresendő. Mind a javak pazarló előállítási technológiája, mind fogyasztásunk ön- vagy vállalati profitcélú volta, mennyisége, összetétele hozzájárul erőforrásaink feléléséhez és természeti környezetünk elszennyezéséhez. Olyan szemléletet kell diákjainkban kialakítani, mely a környezet szempontját is figyelembe

veszi, ökológiailag tudatos fogyasztókat nevel, akik vásárlási választásaikkal egyben ökológiai környezetünk megtartására törekcszenek.

Jogi háttér:

- Az Egyesült Nemzetek Szervezete 1985-ös Fogyasztóvédelem Irányelve
- Fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. Törvény

A fogyasztóvédelmi oktatás célja:

- A fogyasztói kultúra fejlesztése
- A tudatos, kritikus fogyasztói magatartás kialakítása
- A fenntartható fogyasztás fogalmának kialakítása, alkalmazása a mindennapi életben

A cél elérése érdekében feladataink:

- Fogyasztási javak és szolgáltatások megismerttetése
- Viselkedési kultúra kialakítása a piaci viszonyok között
- Fenntarthatóság irányába ható fogyasztói minták kialakítása
- Piac, marketing, reklám szerepének megismerttetése
- Minőség és biztonság szerepének megismerttetése a fogyasztás során
- Tudatos, kritikus fogyasztói magatartás kialakítása (marketinghatásoktól való távolságtartás képessége, fogyasztói szükségletek mérlegelése)
- Helyes értékrend kialakítása

A résztvevők köre:

Család, az otthon környezete

- A fogyasztás elemi meghatározója a család. A fogyasztói szokások tekintetében az otthonról hozott hatások a legélénkebbek

Az iskola környezete

- Minden pedagógus személyes példájával segíti a helyes fogyasztói magatartás kialakítását.

A külvilág környezete

- A külvilág, a fogyasztói társadalom hatásait nagyon nehéz ellensúlyozni, hisz ez a világ „ellenünkre” dolgozik. Fontos megtanítani diákjainknak a helyes döntési és választási technika kialakítását.

Elengedhetetlen a szoros együttműködés a szülők és az iskola között, az iskola segíthet abban, hogy a gyerekek minél tudatosabban éljék meg családjuk fogyasztói szokásait, és javítsák azt.

Az oktatás szinterei

- Tanórai kereteken belül, egyes tantárgyakhoz kapcsolva:
  - Technika: áruismeret, gyártástechnológia
  - Matematika: banki, üzemanyag számítások
  - Fizika: mérés, mérőeszközök (villany, gáz, mérőórák)
  - Földrajz: eltérő gazdasági struktúrák megismertetése
  - Magyar nyelv: a reklám, feliratok, kommunikáció, szituációs játékok
  - Biológia: egészséges táplálkozás
  - Kémia: mindennapok kémiája, élelmiszerbiztonság
  - Informatika.: internetes fogyasztói veszélyek
  - Történelem: fogyasztóvédelem története, kialakítás
- Tanórán kívüli tevékenységek:
  - Vetélkedők, versenyek, piaci séták, bankok látogatása

Módszerek:

- Interjúk
- Riportkészítés
- Adatgyűjtés, feldolgozó munka
- Szituációs játékok
- Érveléstechnikai gyakorlatok

15. Dokumentumkezelés

A pedagógiai program hatálybalépésének időpontja: 2012. szeptember 1.

A pedagógiai program módosítását a fenntartó illetve a nevelőtestület kezdeményezheti

A nyilvánosságra hozatal módja:

nevelőtestületi értekezleten

szülői képviselőtestületi ülésen

A pedagógiai program az igazgatói irodában, a könyvtárban és az iskola honlapján található.

Budapest, 2015. január 31.

Dicső István

intézményvezető